



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Laus corporis: Pulchritudo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

ca apud omnes illius admiratio, quanta gloria, quanta gratia fuerit, quis exequi valeat? Quis non ad eum paulo religiosior ex ultimis mundi partibus aduolauit? Quis Christianorum non penè ut Prophetam, quis Philosophorum non ut magistrum veneratus est? Quis autem non solum priuatae conditioni, sed ipsi quoque reuerendus fuerit imperio, declarant historia, quæ eum à matre Alexandri Imperatoris accitum ferunt, cælestis utique sapientia merito, cuius & ille gratia & amore flagrabat. Sed & eiusdem epistolæ testimonium perhibent, quas ad Philippum Imperatorem, qui primus Romanorum principum Christianus fuit, Christiani magistrisj autoritate cõseripfit. De cuius incredibili quadam scientia, si quis referentibus nobis Christianum non accepit testimonium, saltem testificantibus Philosophis gentilem recipiat confessionem. Ait namque impius ille Porphyrius exciutum se fama ipsius Alexandriam fere puerum perrexisse, ibique vidisse iam senem, sed planè talem tantumque, qui arcem totius scientia conscendisset.

Laus generis, seu nobilitatõ.

Nobilitas quid?

PRæclarum omninõ locum in personæ laudatione nobilitas occupat, quæ nihil est aliud, quàm nascendi fœlicitas; Et hoc Dei quidem donum est non contemnendum; nam si illustrium virorum reliquias, & simulastra colimus, quantõ magis liberos viuos, & spirantes patrum imagines suspicere debemus? Vbi parentum deest claritas, ad commune episodiu recurritur. *Μίαν υγιήσαν η̄ν τὴν ἰσά, vel genus potius silentio premi solet.*

In modo autem, & tractatione eius loci, primum laudandi parentes, deinde gratulandum illi, qui in se transfusam habeat cum maiorum fortuna virtutem. Præclarum est exemplum in Panegyrico Constantini Magni ab oratore quodam Belga, apud Treuiros recitatio.

Constantini nobilitas.

Aprius igitur incipiam originis tuæ nomine, quod plerique adhuc fortasse nesciunt, sed qui te amant, plurimum sciunt. Ab illo enim Diuo Claudio manet in te auita cognatio, qui Romæ imperij solutam, & perditam disciplinam primus reformauit, immanesque Gothorum copias Ponti faucibus, & Istri ore corruptas terra, marique deleuit, utinam diu-

Claudius.

turnior recreator hominum, quàm maturior Deorum comes extitisset: Ab illo generis auctore, in te omnis imperij fortuna descendit, deinde omnes inter participes maiestatis tuæ, hoc habes, Constantine, præcipuum, quod Imperator es, tantaq; est nobilitas originis tuæ, ut nihil tibi addiderit honoris imperium, nec posse fortunam numini suo imputare, quod tuum est, omisso ambitu, & suffragatione. Non fortuita hominum conuentio, non repentinus aliquis fauoris euentus te principem fecit, imperium nascenti meruisti, quod quidem mihi Deorum immortalium munus, & primum videtur, & maximum; in lucem statim te felicem venire, & ea, quæ vix alij totius vitæ laboribus consequuntur, iam domi parata suscipere.

LAUS CORPORIS, Pulchritudo.

Pulchritudo corporis nonnunquam simulachrum est egregiæ mentis. *Αἰὸς ἡλότατον ἀγαθὸν, ἥδιστον θεοῖς, ἥδιστον δ' ἀνθρώποις,* ut ait Dion, & secundum Syri mimos *μῦθα* commendatio. Maximus Tyrius pulchrum animum in pulchro corpore, rectè comparat cum amœnissimo fluuio, qui per exquisitas prætorum opes, & delicias fluit, *ποταμὸς καλὸς λεῖμωνι ἐπιπέσειν, ἴσχυς δὲ ἐμπεριτευμένην σφίματι καλῷ.*

Pulchritudinis laus.

Est porro pulchritudo apta membrorum proportio, cum quadam coloris suavitate: In viris dignitas, in feminis venustas appellatur.

Et in heroibus quidem illis sæpe laudatur proceritas corporis, maiestas capitis, oris dignitas, ætatis maturitas, fulgor oculorum, veneranda pariter, & grata maiestas, quæ perstringat simul, & inuictet aspectus.

Notantur etiam expressæ notæ corporis, ut in Selencidis, Anchora: in Augusto, stella Capricorni, in Spartana Thebanorum familia, *λέχη*, cuius meminit Dio Præf. orat. 4.

Constantini Magni speciem, sic eius Panegyristes expressit. Est istud exemplum graue, nihil enim nimis enucleat, cauendum est ab ineptijs eorum, qui in laude grauis personæ, vi B. Virginis, vernante styli lasciuiâ speciem aliquam Helenæ efformare nituntur. Sic igitur ille.

In laude pulchritudinis quid cauendum?

Pulchrum quidem, Dij boni, & cæleste miraculum Imperator adolescens, in quo illa, quæ iam summa est fortitudo, adhuc tamen

crefcit, in quo hic fulgor oculorum, hæc veneranda pariter & grata maieftas perstringit fimul, & inuitat apectus; talem illum magnum regem, talem Theffalum virum mente concipio, quorum fumma virtus celebratur.

Pulchrum corpus dignum mentis domicilium.

Non fruſtra enim doctiſſimi viri dicant, naturam ipſam, magnis mentibus domicilia corporum digna metari, & ex vultu hominis ac decore membrorum colligi poſſe, quantus illos cœleſtis ſpiritus intrant habitator. Itaque te cum ingredientem milites vident, admirantur, & diligunt, ſequuntur oculis, animo tenent, Deo ſe obſequi putant, cuius tam pulchra forma eſt, quam certa diuinitas.

Alexandri forma.

Sic Alexander forma fuit ſupra hominem anguſtior, cernice cella, lætis oculis, & illuſtribus, malis ad gratiam rubefcentibus, reliquis corporis lineamentis, non ſine maieſtate quadam decorus.

Alias deſcriptiones, partim dignitatis virilis, partim venarietatis muliebris, vide in libro Hyporypoſeua.

Laus agilitatis.

Auſonius in Gratiano.

Laudatur agilitas ab effectis, incurrendo, iaculando, luſtando, venando: eandem in ſaltando apud graues viros minimè laudārim. Auſonius in Gratiano Imperatore Chriſtiano, agilitatem ita commendat; *Quo curſum tam perniciter incitant: quis palæſtram tam lubricis expediuit? quis ſaltum in tam ſublime collegit? nemo abductius iacula contorſit, nemo ſpicula crebrius coniecit, aut certius deſtinata percuffit.*

Sarmenæ eques, prius præcepta ſcripſit de equitatu

Mirabamur Poëtam, qui effrænes dixerat Numidas, & alterum, qui ita collegerat, vt diceret *in equitando verbera. Et præcepta ſeſſe fuga. Et præcepta ſeſſendi.* obſcurum hoc nobis legentibus erat; Intelleximus te videntes, cum idem arcum intenderes, & habenas remitteres, aut equum ſegnius euntem verberare concitares, vel eodem verberare intemperantem coerceres; qui te viſi ſunt hoc docuiſſe, non faciunt; imò, qui viſi ſunt docuiſſe, nunc diſcunt.

Laus agilitatis in venando.

Neque verò hæc erit inueniſta laus; cuius decus etiam plerique Principes affectarunt, vt Mithridates, Hadrianus, Carolus Magnus, Henricus I. & Albertus Imperatores. Ipſa etiam, inter mulieres Euphroſyna, Alexij Angeli, Imper. Bizantini

vxor, quod teſtatur Nicetas, L. j. aurata chiroteca accipitrem ſuſtinuit, inter Aucupes, & venatores frequens. Verum adhibendus eſt in laudatione modus, eaque temperamento prudentiæ condenda. Neque enim Baiazetem in laudari, quod maiorum curarum expertem millia virorum, qui accipitres curat, haberet, aut Barnabam Vicecomitem, qui multa canum millia miſerorum ruſticorum ſumptu alenda vicatim diſtribuerat. Laudari ſolet venator, ſi venetur poſtquam pietati, & grauibus negotijs fecerit fatiſ, non remiſſionis cauſa, ſed exercitationis, ſed agreſtium vtilitatis. Si inter ſylvarum horrorem, montuque veſtitu viridiſſimos, nomen veneretur, hoc peculiari laude dignum; Ita Traianum ſuum venantem deſcribit Plinius.

Baiazetem magnum venator. Chalcidius Paulus in Barnab.

Quod ſi quando cum influentibus negotijs paria feciſti, inſtar reſectionis exiſtimas mutationem laboris, quæ enim remiſſio tibi niſi luſtrare ſaltus? excutere cubilibus feras? ſuperare immenſa montium iuga, & horretibus ſcopulis gradum inferre, nullius manu, nullius veſtigio adiutum, atque inter hæc, pia mente adire lucos, & occuſare numinibus; Olim hæc experientia iuuentutis: hæc voluptas erat, his artibus futuri duces imbuebantur, certare cum fugacibus feris curſu, cum audacibus robore, cum callidis aſtu, nec medioere pacis habebatur decus ſubmoto campis irruptio ferarum, & obſidione quadam liberatus agreſtium labor.

Plinius in Traiana.

Compendio venationum.

Vſurpabant iſtam quoque gloriam illi principes, qui obire non poterant: Vſurpabant autem vt domitas fractasque clauſtris feras, ac denique in ipſorum ludibrium emiſſas mentita ſagacitate colligerent.

Luſit quoque in eo genere Claudianus ad Honorium lepidè ſuo more.

*Tu cum per altas impiger ilices
Prædæ citatum cornipedem reges,
Tolis iacebunt ſponſe tuæ fera:
Gaudenſis, ſacris vulneribus leo,
Admiſſet haſtam, morie ſuperbior.*

Laus agilitatis, ſue ſtrenuitatis in re militari, & campeſtri exercitatione.

Imago eſt rei militaris, venatio: ad rem igitur ipſam veniamus. Artis militaris peritiâ ab imitatione Plinij ad Traianum commendari poteſt.

Traianus bellicoſus.

Quid apud milites? quam admirationem quem-